

**İlqar
Müzəffər oğlu**

*AJB-nin
üzvü*

Tarixi düşmənlərimiz olan erməni millətçiləri Azərbaycanın tarixi dedə-baba torpaqlarında zaman-zaman qanlı cinayətlər törətmiş, insanlığa sığmayan vəhşilliklərə əl atmışdılar.

"Böyük Ermənistan" yaratmaq xülyasına düşən xəyanətkar ermənilər 1992-ci il fevral ayının 25-dən 26-na keçən gecə, Xocalı soyqırımını icra edərək tək-cə xocalılara yox, dünya bəşəriyyə-tə qarşı ən amansız qətlərin bir-başına iştirakçısı oldular.

Ermənilər və 366-cı rus alayının əsgər və zabitlərinin iştirakı ilə icra olunan "Xocalı soyqırımı" vicdanlı rus zabiti, Rusiya Federasiyasının Baş Kəşfiyyat İdarəsinin polkovniki Vladimir Romanoviç Savelyevi narahət etmişdir. Savelyevin hazırladığı 19 səhifəlik "Məxfi Arayış" bu barədə öləri olsa da məlumat verir.

Oxuyun və tarixi düşmənlərimizi yaxşı-yaxşı tanıyın! Bu qanlı olayları heç bir zaman unutmayın, günahsız qurbanların xatirəsini əziz tutun, düşmənlərimizi isə hər an lənətləyin!

Rusiya Federasiyasının Baş Kəşfiyyat İdarəsinin polkovniki, Vladimir Romanoviç Savelyevin Birləşmiş Millətlər Təşkilatına ünvanlanmış məktubunda Ermənistan ərazisində əsirlərin sayından, düşərgə zonalarından bəhs olunur.

Vladimir Savelyev (Dağlıq Qarabağda 02270 nömrəli hərbi hissənin əks-kəşfiyyat şöbəsinin rəisi olub) Xocalı faciəsinin ilk məlumatlarını toplayan, hadisələrin şahidi olan polkovnik 1992-ci il noyabr ayının 26-da, 1994-cü il mart ayının 19-da, 1998-ci il avqust ayının 22-də və nəhayət, 2000-ci ilin iyun və dekabr ayında BMT-yə, Avropa Şurasına... sonda Baş Kəşfiyyat İdarəsinə, "Məxfi Arayış"ı təqdim edir. O, son arayışlarını "Zabit Puqaçov" imzası ilə göndərib.

Polkovnik erməni terror təşkilatları ilə Rusiya qoşun birləşmələrinin DQ-da keçirdikləri hərbi əməliyyatları izləyərək, fakt və sənədlərdə bütün olub keçənlərin şərhini verib, etiraf edir: "... Mən bütün bunları yazmaya bilmərəm. Hər şey gözəlrim önündə baş verib. İnsanların, uşaqların və qadınların, hamilə gəlinlərin güllədən keçmiş bədənələrini unuda bilmirəm. Qoy, azərbaycanlılar məni bağışlasınlar ki, bütün bu qanlı və amansız sonluğu olan hadisələrdə əlimdən heç nə gəlmirdi. Təkcə 19 səhifəlik "Məxfi Arayış"ı həm Kremlə, həm də MN-ə Bakı Kəşfiyyat İdarəsinin generallarına göndərdim. Oxuyun – dedim. Biz rusların zabit şərəfi görün necə kələndi..."

Mən Bakıdakı hadisələri də izləyirdim. Hiss olunurdu ki, prezident Ayaz Niyazoviçi aldadıb tora salıblar. O, kələfin ucunu itirmiş, hər şeyi nəzarətdən çıxarmış, qarşıdurmanın mərkəzində dayanmış, nüfuzunu itirmiş Ali Baş Komandandır... Azərbaycan hərbi əks-kəşfiyyatına gəlincə... belə bir qurum iflic

olub. Prezident Xocalıda nəyin baş verməsini dərk etmirdi. Azərbaycan ordusunun Baş Qərargahında hamı özünü qərargah rəisi kimi aparırdı. Dördüncü ümumordu qoşun birləşmələrində isə hər şey Azərbaycan əleyhinə idi.

Məlumat aldığ ki, Azərbaycanda Prezident aparatında və güc nazirliklərində ikitirlik var. Hamı siyasi məqsədləri üçün "Müharibə kartından" yapışmışdı.

Fransada çıxan "Frans katolikkəleza" jurnalında erməni Berain Siratyan yazır: "Xocalı gözəlrimlə gördüm. ...Ammamən torpaq uğrunda gedən vuruşmanın bu tərzdə aparılmasının tərəfdarı deyildim... Hər yerdən qan iyi gəlirdi. Qar üstündə-

gedən əməliyyatlarda 49 nəfər azərbaycanlı meydanlara yığılıb güllələndi... köçürmə zamanı (bu yarımçıq qaldı) 58 nəfər azərbaycanlı öldürüldü...

Öldürülən azərbaycanlıları yarım metr qazılmış çalalara atıb, üstünü torpaqlayırdılar. Axşamlar belə çalalara ətrafında "itlərin və çaqqalların" səsküyündən, dartışmalarından qulaq tutulurdu, adam vahimələnirdi. Hər yerdən laxtalanmış qan iyi gəlirdi.

1992-ci ilin mart ayının 19-da (müsləman təqvimində bu gün Novruz bayramı günüdür) Xocalıda öldürülmüş azərbaycanlılar üçün kiçik bir qəbiristanlıq salındı. Orada 54 nəfər öldürülmüş günahsız azərbaycanlı dəfn edildi. Ermənilər Fransa

"PDM", 3 ədəd ZSU-23-4, 8 ədəd D-30 və xeyli digər döyüş texnikası ələ keçirdilər...

Həmin gün ermənilərin özünümüdafə dəstəsi adı ilə vuruşan, əslində "Asala" terror təşkilatının Xankəndində yaradılmış özəyinin başçısı kimi tanınan İllarion Allaverdiyana 24 nəfər rus zabiti və əsgərinə pul mükafatlarını elan etdi. Məsələn, dəstənin önünə çıxarılmış rus zabiti Yevgeni Qolubyevə üstündə "Asala" yazılmış 25 qramlıq qızıldan tökülmüş orden və 5 min ABŞ dollarını təntənəli surətdə təqdim etdi. Və yaxud həmin gün sırası Anastas S.İvanova 10 min dollar təqdim etməklə, İrəvanda onu gözəlləyən "Hunday" markalı avtomobilin sənədlərini verdi...

tapança ermənilərin istifadəsinə verildi. Amerikada istehsal olunmuş 149 ədəd ratsiya da ermənilərə paylanmışdı... Bu ilin fevral ayının 14-də bu da məlum oldu ki, Fransada "Xocalı faciəsinin" ermənilərin faciəsi kimi təbliğ edib tanıdılar.

Sırası əsgər Qriqori Vorosilovun məlumatına görə, Xocalı ilə bağlı ermənilərin ruslarla əlaqələrinə dair sənədlərin bir qismi 1992-ci il mart ayının 1-də Zaqafqaziya Hərbi Dairəsinin aviasiya komandanı general-mayor S.Lukaşovun əmri ilə yandırıldı. Polkovnik V.Savelyev "Məxfi Arayış"ında bütün bunlara toxunaraq xatırladır: Ermənilər ruslara məxsus "02-19-MM" nömrəli "KAMAZ"la ərazidəki azərbaycanlı meyitləri yığıb Xo-

Xocalı faciəsi ilə bağlı gizli həqiqətlər

ki qalaqlanmış buz üstündəki kimsəsiz, sahipsiz cəsədlərdən qorxdum... Qorxdum ki, bu qan üçün heç vaxt Azərbaycan tərəfi, sabahki nəsillər susmasın... Bu gün ruslar bizimlədir. Bəs sabah?... Biz tənha qala bilirik... (12 mart 1992-ci il).

Paris yaxınlığında məxfi

diasporunda telekanal müəllifi olan erməni Surik bu mənzərəni İranın, Türkiyənin, Moskvanın, Yerevanın, Vaşinqtonun, Londonun, Parisin, Bonnun telekanallarına çıxartdı. Ermənilərin öldürülmüş azərbaycanlıların meyitlərinə etdikləri hörmət və ehtiramdan, təşkil olunmuş dəfn mə-

Azərbaycanda isə əsgərlərimiz üçün, ordumuz üçün kəndlərdən, şəhərlərdən, ayrı-ayrı id adamlarından göndərilən məddi yardımların nə dəftəri var idi, nə də hesabı. Sənədlərə gəlincə o artıq yox idi, bir qismi yandırılmış, bir qismi də it-bata salınmışdı. Aldığımız məlumata

calıda tonqal qurdular. İnsanın insana olan nifrəti burada həddini aşmışdı. Kim yaratmışdı bunu, dərk edə bilmirdim... Mən Sizə ermənilərə qoşularaq əsir alınmış azərbaycanlıları sıraya düzərək tək-tək məhv edən və bundan həzz alan rütbə sahiblərini tanımaq istəyirəm:

Polkovnik B.Baymukov – arxa cəbhə üzrə polk komandirinin müavini, mayorlar S.İ.Ohanyan – 2-ci batalyonun komandiri, E.A.Nabokix – 3-cü batalyonun komandiri, Çittiyana – 1-ci batalyonun qərargah rəisi, baş leytenantlar O.V.Mirzaxayzarov – rota komandiri, Xrinxua – kəşfiyyat bölməsinin rəisi, V.N.Qarמוש – tank rotası komandiri, N.T.Hakopyan – rota komandiri, V.İ.Vailovski – rota komandiri, İ.S.Abraimov – tank əleyhinə batareya komandiri, leytenantlar O.V.Balezni – 3-cü tank rotasının komandiri, A.V.Smakin – tank bölməsinin komandiri, S.İ.Ratkovski – mühəndis – istehkam rotası komandiri, V.İ.Bondapryev – kəşfiyyat rəisinin müavini, A.İ.Kulov – radio-kimyəvi bölmənin rəisi, eləcə də 41 nəfər milliyətçə erməni olan kiçik rütbəli şəxslər.

1992-ci il fevral ayının 24-də saat 21-15 dəqiqədə general rütbəsi almış Y.Zarviqarov zabitlər önündə çıxış edir ki, regiondakı müharibə torpaq müharibəsi yox, islamın xristianlığa qarşı müharibəsidir. O, çıxışında göstərdi: "Dünyanın islam ölkələrinin nümayəndələri hərbi müşavirlər Bakıya (?) yığışıblar ki, bizim xaçı necə sindirib, əzsinlər. Xristianlığa qarşı bir yürüş var. Bu yürüşdə ya dinimizi, Şərəfimizi qorumalıyıq, ya da şərəfsizliyi qəbul edib tabe olmalıyıq".

Bakıda isə Ali Baş Komandan A.Mütəllibov cənabları tərəfindən vəzifələr bölünür, səriştəsiz kadrların sərəncamları verilir. Kadrlar isə hər şey demək idi. Əslində polkovnik V.Savelyevin - vicdanlı rus kəşfiyyatçısının "Məxfi Arayış"ı səriştəli, haqsızlıqlarla barışmayan bir zabitin ən böyük etirafıdır. Bu etirafın, misli olmayan bir tarixi sənədlərin Birləşmiş Millətlər Təşkilatına, Avropa Şurasına göndərilməsini təmin etməliyik. Bu isə vacib bir iş olaraq qalır. Hələlik.

təlim düşərgəsi yaratmış "Asala" erməni terrorçu təşkilatın 26 nəfərlik dəstəsi mayor Aşin Simonyanın başçılığı ilə Xankəndinə gəlmişdi. Başlı-başına buraxılmış 366-cı alayın içərisində öz dayaqlarını qurub polkovnik Yevgeni Zarviqarova nəqd 36 min ABŞ dollarını "hədiyyə" etdilər. 23-cü diviziyanın komandiri, general-mayor Boris Budeykin Zarviqarovu buna görə ittiham edib, "zabit şərəfinə xəyanət"i üstündə qovulmasını tələb edib.

366-cı polkun hərbi əməliyyatlarda ermənilər tərəfinə keçib azərbaycanlıları qırması, hərbi texnika və silahları ermənilərə verməsi məsələsi artıq siyasi əhəmiyyət daşıyırdı.

1992-ci ilin aprel ayının 12-də Müdafie Nazirliyinə öldürülmüş, məhv edilmiş adamların bir qisminin şəxsiyyətini təsdiq edən sənədlərdən 46-sını nömrələyib Azərbaycan MN-inə göndərdim. Mənə cavab gəldi ki, biz həmin sənədləri araşdırırıq. Amma dərk edə bilmirdim ki, Azərbaycan hərbi kəşfiyyatı nəyi araşdırır?..

366-cı alay ermənilərlə birləşdi, Xocalı istiqamətində

rasimindən danışdı. Bakıda isə əslində hələ heç kəs hadisələrin, Xocalıda baş vermiş faciənin səbəblərini araşdırma bilmirdilər.

Xocalı işğalından sonra A.Mütəllibov hakimiyyəti yaşamaq hüququnu itirdi... Nazirlər Kabinetində Baş Nazirin ətrafında dövlət daxilində dövlət yaratmışdılar...

...Polkun çıxarılmasında hərbi sursatların ermənilərə verilməsində iştirak edənlərə baxın: General – polkovnik Qromov; General – leytenant Qrekov; General – leytenant Hakopyan; Andropov – deputat; Polkovnik Y.Zarviqarov (sonra general oldu); Polkovnik O.Kraule...

Dördüncü ordu 23-cü motoatıcı diviziya nümayəndələrinin Xocalı əməliyyatında iştirak etmələri üçün şərait yaratdı. 23-cü motoatıcı diviziyanın komandan müavini A.Babukov və K.Yermolayev isə erməni yaraqlarına verilməli hərbi texnikanın geri qaytarılmasını tələb edirdi. Onları isə kim idi eşidən?!

Nəticədə ermənilər heç bir maneə ilə rastlaşmadan 23 ədəd

görmə, tək-cə Xocalı işğalı günlərində ordunun xəzinəsində (yardımlar) 793 min ABŞ dolları oğurlandı. Adamlardan yardım üçün yığılan 368 milyon manatın əqibəti bilinmədi. Cənubi Azərbaycandakı qardaşlarımızın göndərdikləri 46 milyon 436 min rial isə, necə deyərlər, qeybə çəkildi... Ermənilər rus zabitlərinin müqavilələri isə şəxələnirdi...

Məsələn, Xankəndi şəhərindəki 463-cü Əlahiddə Kimyəvi Mühafizə Batalyonu və 909-cu Əlahiddə Kəşfiyyat batalyonunun döyüş planları ilə bağlı, ermənilər tərəfdən vuruşması barədəki əmrin qiyməti 18 min dollar idi.

Xocalını ətraf yaşayış məntəqələrini də dağıdan, külünü göyə sovuran İvan Moiseyevin batalyonu olub və bu batalyon ermənilər arasında "İvanın vəhşi batalyonu" kimi tanınıb.

366-cı Alaydakı hərbi texnika və silahların 85 faizi ermənilərin əlinə keçib. Üstəlik Fransadan göndərilən 142 ədəd avtomat, min 600 ədəd güllə, 460 ədəd bronjilet, 11 ton konservləşdirilmiş yemək, 1200 cüt ayaqqabı (altı ölçüdə) 146 ədəd